

Huismus- gierzwaluw- en vleermuisinventarisatie Oranjebuurt Uithoorn

Opdrachtgever: Ordito B.V
Uitgevoerd door: Elsken Ecologie
Edam, 22-07-2019

Colofon

Tekst en fotografie:	Ing. D. van der Elsken Elsken Ecologie Oorgat 74 1135CT Edam daan@elskenecologie.nl
In opdracht van:	I. de Weijer Ordito B.V
Datum:	22-07-2019
Plaats:	Edam

Copyright © 2019

Elsken Ecologie. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, in geautomatiseerde bestanden opgeslagen en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Elsken Ecologie. In overeenstemming met artikel 15a van het Nederlandse auteursrecht is het toegestaan delen van deze publicatie te citeren, daarbij gebruik makend van een duidelijke referentie naar deze publicatie.

Aansprakelijkheid

Hoewel uiterste zorg is besteed aan de inhoud van deze publicatie aanvaardt Elsken Ecologie geen enkele aansprakelijkheid voor onvolledigheid, onjuistheid of de gevolgen daarvan. Gebruik van de inhoud van deze publicatie is voor de verantwoordelijkheid van de gebruiker.

Inhoudsopgave	Blz:
Samenvatting	4
1. Aanleiding	5
1.1 Doelstelling	5
2. Ligging en beschrijving Plangebied	6
2.1 Voorgenomen werkzaamheden	6
3. De huismus	7
3.1 Wettelijke bescherming huismussen	7
3.2 Werkwijze	8
3.3 Tijdstip bezoeken	8
3.4 De bezoeken	8
3.5 Waarnemingen huismussen	9
4. Vleermuisprotocol en de vleermuisinventarisaties	10
4.1 Werkwijze	10
4.2. Gebruikte materialen	10
4.3. Waarnemingen vleermuizen	10
5. Gierzwaluweninventarisaties	11
5.1 De inventarisaties	11
5.2 De bezoeken	11
6. Zorgplicht	13

Samenvatting

Van Eigen Haard kwam het verzoek bij Elsen Ecologie om, in verband met een geplande ruimtelijke ingreep, een huismusseninventarisatie te verzorgen voor “de Oranje buurt “ gelegen te Uithoorn. In het geval van ruimtelijke ingrepen dient de initiatiefnemer onderzoek te doen naar het voorkomen van eventuele voorkomen van beschermde flora- en fauna om te toetsen of er mogelijk een overtreding is van de wet Natuurbescherming. In het plangebied bestond de verwachting van de aanwezigheid van Huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen. Deze soorten hebben nesten en verblijfplaatsen met een jaarrond beschermde status volgens de wet Natuurbescherming.

Er is gewerkt volgens de richtlijnen zoals beschreven in het kennisdocument huismus, gierzwaluw en het vleermuisprotocol.

Er zijn geen beschermde waarden voor gierzwaluwen en vleermuizen aangetroffen.

Wel werden er 12 nesten van huismussen aangetroffen.

Voor het verwijderen van deze nesten in het belang van de renovatie van de panden zal ontheffing moeten worden aangevraagd.

Ook blijft de zorgplicht van kracht. Deze verlangt van de initiatiefnemer van ruimtelijke ontwikkelingen dat deze met respect omgaat met levende natuur. Indien er toch dieren en/of nesten binnen het plangebied worden aangetroffen dan dient daar met respect mee te worden omgegaan.

1. Aanleiding

Van Eigen Haard kwam het verzoek bij Elsen Ecologie om, in verband met een geplande ruimtelijke ingreep, een huismus-, gierzwaluw en vleermuisinventarisatie te verzorgen voor “de Oranje buurt” gelegen aan te Uithoorn (afb.1). In het geval van ruimtelijke ingrepen dient de initiatiefnemer onderzoek te doen naar het eventuele voorkomen van beschermde flora- en fauna om te toetsen of er mogelijk een overtreding is van de wet Natuurbescherming. In het plangebied bestond de verwachting van de aanwezigheid van Huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen. Deze soorten hebben nesten en verblijfplaatsen met een jaarrond beschermde status volgens de wet Natuurbescherming.

1.1 Doelstelling

Doel van deze inventarisatie is de aanwezigheid van nesten van huismussen vast stellen dan wel uit te sluiten binnen de grenzen van het plangebied Oranjebuurt Uithoorn om zo te bepalen of er wel of geen sprake is van overtreding van de wet Natuurbescherming.

Afb.1: Ligging plangebied Bernhardlaan 2 t.m. 14 en Beatrixlaan 10 t.m. 28

2. Ligging en beschrijving Plangebied

Het projectgebied betreft Bernhardlaan 2 t.m. 14 en Beatrixlaan 10 t.m 28. De bebouwing bestaat uit woonhuizen met pannendaken.

De bebouwing heeft pannendaken, potentieel geschikt voor huismussen.

2.1 Voorgenomen werkzaamheden

Renovatie van 17 bestaande woningen.

3. De Huismus

Huismussen zijn een soort welke hun leefgebied sterk geassocieerd is aan mensen. Hun nestplaatsen zijn in de regel gebonden aan bebouwing. Het zijn uitgesproken standvogels die zich zelden verder dan enkele honderden meters van hun broedplaats wagen. In het broedseizoen is hun binding met hun broedplaats nog sterker. De broedtijd van huismussen is van begin april tot en met augustus maar het bouwen aan de nesten, die het hele jaar worden gebruikt als onder andere slaappleats, begint al in maart. De nesten worden gebouwd in dorpen en steden, bij boerderijen, maneges en andere vormen van bebouwing. De aanwezigheid van voldoende groenstructuren rondom deze bebouwing is hierbij erg belangrijk voor onder andere dekking, rustplaatsen en foerageer mogelijkheden. Huismussen bouwen hun nesten onder dakpannen, in kieren en gaten in muren en in nestkasten. Soms maken mussen nesten in holten van bomen of in dichte struiken. Dit gebeurt echter alleen wanneer er onvoldoende geschikte nestgelegenheden zoals eerder genoemd zijn. Altijd groene struiken en klimplanten kunnen dienen als vaste rust- en verblijfplaats voor mussen.

Afb.3: Huismus

3.1 Wettelijke bescherming huismussen

De huismus is een beschermde inheemse diersoort en is beschermd middels de wet Natuurbeschermingen de vogelrichtlijn. In wet Natuurbeschermingen staan de volgende verbodsbepalingen die van toepassing zijn op de huismus. Het is verboden:

- Huismussen te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (Artikel 9).
- Huismussen opzettelijk te verontrusten (Artikel 10).
- Voortplantings- en/of vaste rust- en/of verblijfplaatsen van huismussen te beschadigen, te vernielen, weg te nemen of te verstoren (Artikel 11).
- Huismussen dan wel eieren van huismussen te vervoeren of onder zicht te hebben (Artikel 13).

Nesten van huismussen zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder categorie 2 van vogelnesten: “Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar” (Heusden 2008).

3.2 Werkwijze

Er is gewerkt volgens de richtlijnen zoals beschreven in de kennisdocument voor huismussen (www.hetlnvloket.nl). Twee bezoeken in de periode tot 10 maart tot en met 20 juni met een tussenperiode van minimaal 10 dagen tussen de bezoeken. Het onderzoek dient door een deskundige te worden uitgevoerd. Onder een deskundige wordt volgens de kennisdocument verstaan iemand die:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

Ing D. van der Elsen heeft een HBO opleiding Bos- en Natuurbeheer afgerond en is sindsdien werkzaam als ecooloog bij ecologische adviesbureaus. Daarnaast verzameld hij actief verspreidingsgegevens voor o.a stichting Ravon en is daar lid van de Adviesraad en is hij daarnaast een actief waarnemer op waarneming.nl.

Daarmee voldoet hij aan alle criteria (een is voldoende) die de kennisdocument vraagt om iemand aan te merken als deskundige.

3.3 Tijdstip

Mussen zijn het meest actief in de eerste twee uur na zonsopgang. De inventarisaties hebben plaatsgevonden van zonsopgang tot twee uur na zonsopgang. Tijdens deze inventarisaties is gekeken naar de aanwezigheid van nesten, roepende mannetjes huismussen en het transport van voedsel en/of nestmateriaal. Daarnaast is gekeken naar de functionaliteit van de groenstructuren met betrekking tot de habitateisen van huismussen. Deze zijn foerageerplaatsen, plaatsen van stofbaden, drinkplaatsen en vaste rust en/of verblijfplaatsen.

3.4 De bezoeken

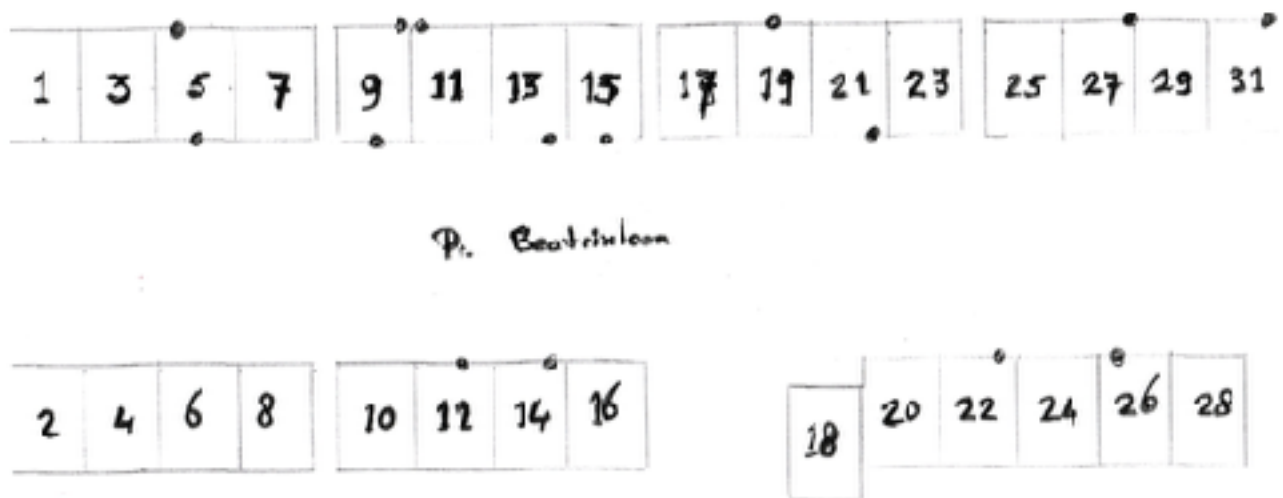
De bezoeken zijn afgelegd op onderstaande datums en omstandigheden (tabel 1).

Tabel 1: Data en omstandigheden veldbezoeken (bron knmi.nl).

Bezoek	datum	temperatuur	omstandigheden		
1 ^e bezoek	21 april	16 graden C	Onbewolkt	2 bft	droog
2 ^e bezoek	8 mei	14 graden C	Bewolkt	3 bft	droog
3 ^e bezoek	18 mei	18 graden C	Zonnig	3 bft	droog
4 ^e bezoek	30 mei	20 graden	Zonnig	3 bft	droog

3.5 Waarnemingen Huismussen

Tijdens de inventarisaties werden 12 nesten aangetroffen of was er sprake van nestindicerend gedrag van Huismus

Afb. 2: 15 nestindicerende locaties waargenomen tijdens de 4 bezoeken waarvan 12 locaties uiteindelijk daadwerkelijk nesten bleken te zijn.

4. Vleermuisprotocol en de vleermuisinventarisaties

Het vleermuisprotocol is opgesteld door de gegevensautoriteit natuur om vleermuis onderzoekers en initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen een houvast te geven over wat een redelijke onderzoeksinspanning is voor een locatie voor het vast stellen of uitsluiten van het gebruik van vleermuizen van een object. Vleermuizen zijn beschermd middels Tabel III, bijlage IV van de Wet Natuurbescherming. Het protocol erkent een aantal vleermuiswaarden die elk in hun eigen periode van het jaar en volgens eigen randvoorwaarden moeten worden geïnventariseerd. In het geval van een ruimtelijk ingreep dient de ingreep te worden getoetst op zijn effect op vleermuizen. In het geval van de panden in de Oranjestad staan er een aantal ingrepen gepland. Dit betreft het slopen van de aanwezige bebouwing en het verwijderen van de groenstructuren.

4.1 Werkwijze

Uit een visuele inspectie aan de bebouwing en de groenstructuren op het terrein bleek dat de bebouwing potentieel geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen. Uit dit deel van het land zijn een aantal vleermuissoorten bekend die gezien de karakteristieken van het plangebied mogelijk aanwezig kunnen zijn (Limpens, 2010). Naar aanleiding hiervan is een vleermuisinventarisatie gedaan volgens het vleermuisprotocol (Gegevensautoriteit natuur, 2017). In deze inventarisatie is in ieder geval rekening gehouden met soorten die gebouwen bewonen. Er is rekening gehouden met de volgende soorten: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger.

De bezoeken zijn zo efficiënt mogelijk worden gecombineerd in de periode september 2018 t/m juli 2019. De periode voor zomerverblijfplaatsen en kraamverblijfplaatsen hebben overlap. De bezoeken voor zomer- en kraamverblijfplaats kunnen derhalve worden gecombineerd in de periode die staat voor de kraamverblijfplaats. Twee ochtendbezoek voor de tweesoorten dwergvleermuizen en een avondbezoek voor de laatvlieger. De periode die staat voor paarverblijfplaats moeten apart worden afgelegd. Hiervoor dienen twee bezoeken te worden afgelegd. Dit betreft een avond en een ochtend bezoek. Het avond bezoek zal rond middernacht worden afgelegd. Dit met het oog op “middernachtzwermen”, een indicator voor winterverblijfplaatsen.

Tabel 1: Bezoekentabel

Datum	Begin/Eind	Functie	Temp.
07/09/18	00:15-02:15	Paarverblijf	16 Graden C
27/09/18	20.45-22.45	Paarverblijf	14 Graden C
03/06/19	21.50-00.00	Zomer-/Kraamverblijf	16-14 Graden C
12/06/19	03.30-05.50	Zomer-/Kraamverblijf	14 Graden C
09/07/19	03.20-05.40	Zomer-/Kraamverblijf	12 Graden C

4.2. Gebruikte materialen

Er wordt gewerkt met een D240x recorder van Pettersson. Daarnaast altijd aanwezig een Edirol R-05 recorder. Eventueel opgenomen bestanden kunnen in Batsound en/of Batexplorer worden geanalyseerd.

4.3. Waarnemingen vleermuizen

Tijdens de vijf inventarisaties is een beeld verkregen over het gebruik van de (groen)structuren en bebouwing van de structuren in de oranje buurt door vleermuizen.

Gewone- en ruige dwergvleermuizen maken zeer sporadisch en opportunistisch gebruik van de structuren binnen de oranje buurt. Er zijn geen vliegroutes, foerageergebieden en/of verblijfplaatsen waargenomen.

5. Gierzwaluweninventarisaties

Er is gewerkt volgens de richtlijnen zoals beschreven in het kennisdocument voor gierzwaluwen. Drie bezoeken in de periode tot 1 juni tot en met 15 juli met een tussenperiode van minimaal 10 dagen tussen de bezoeken. Het onderzoek dient door een deskundige te worden uitgevoerd.

5.1 De inventarisaties

De inventarisaties hebben plaatsgevonden binnen de door het kennisdocument gierzwaluwen gestelde datumgrenzen. Tussen 18:00 en zonsondergang zonsondergang. Per potentiële nestplek is 15-30 minuten gekeken vanaf een strategische plek. Daarbij is gekeken naar vluchten op dakgoot, nok en huishoogte en de aanwezigheid van “gierende” dieren.

5.2 De bezoeken

De bezoeken zijn afgelegd op onderstaande datums en omstandigheden (tabel 1).

Tabel 1: Data en omstandigheden veldbezoeken voor de Gierzwaluw inventarisaties (bron knmi.nl).

Bezoek	datum	temperatuur	omstandigheden		
1 ^e bezoek	3 juni	19 graden C	Onbewolkt	2 bft	droog
2 ^e bezoek	15 juni	18 graden C	Half bewolkt	2 bft	droog
3 ^e bezoek	2 juli	19 graden C	Onbewolkt	2 bft	droog

Alle inventarisaties zijn gedaan tijdens geschikte weersomstandigheden. Tijdens geen van de inventarisaties zijn gierzwaluwen aangetroffen of was er sprake van nestindicied gedrag. Er kan redelijkerwijs worden geconcludeerd dat gierzwaluwen geen nesten hebben binnen het plangebied.

4. Zorgplicht

In de wet Natuurbescherming is de zorgplicht opgenomen. Deze verlangt van de initiatiefnemer van ruimtelijke ontwikkelingen dat deze met respect omgaat met levende natuur. Dit is luidt als volgt:

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
2. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Invulling van de term “in redelijkheid” is een eigen verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer.

De wet Natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van de in het wild levende dieren. Dat betekent dat voor de wet alle dieren van onvervangbare waarde zijn en dat daar niet onzorgvuldig mee mag worden omgegaan. Vanuit deze gedachte is de zorgplicht in artikel de wet opgenomen. De zorgplicht geldt voor alle soorten, ook voor plantensoorten en de soorten die niet als beschermd zijn aangewezen.

Indien er twijfel bestaat over het al dan niet naleven van de zorgplicht op de locatie van de ingreep dient er contact opgenomen te worden met Elsken Ecologie.